

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

СРПСКИ СИОН

Год. XII

Број 47

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ

ВЛАСНИК

УРЕДНИК

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије

Протопрезвитер Јован Јеремић

У Ср. Карловцима у недељу 24. новембра 1902

Бр. К. 2662/349 ex 1902.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

ЗВАНИЧНА ОБЈАВА.

Правомоћном пресудом пречасног Митрополитско-црквеног Савета у Карловцима од 17. (30.) октобра 1902. бр. М. 433 (413)/М. Ц. С. 103 ex 1902., којом је потврђена пресуда епархијске конзисторије ове од 25. јула (7. августа) 1902 К 1672/273. ex 1902., — осуђен је јеромонах ман. Бођана О. Герман Катанић због тешких каноничких преступа на

лишење свештеничког чина, те се исти јеромонах из каталога монашког свештенства епархије бачке брише и у ред световњака повраћа уз забрану ношења свештеничког одјејанија.

Из седнице епарх. конзисторије бачке, држане у Новом Саду 1. новембра (2. децембра) 1902. године.

Митрофан
Епископ.

ИЗВЕШТАЈ

О РАДУ ШКОЛСКОГ САВЕТА

од 1890.—1901. год.

Поднесен срп. прав. народно-црквеном сабору год. 1902.

(Наставак)

У Фабрици темишварској спојена је женска школа са мушком, због мало деце и поводом оставке учитељичине.

У Мунари о трошку манастира Бездина отворена је нова српска вероиспов. школа. Плате су понајвише уредно издаване. Само су у 8 општина неуредно плате издаване.

Местни учитељски зборови држали су у 8 општина укупан број седница 33 са 80 бројева.

Српски учитељски збор држан је у арадском и у в.-кикиндском срезу школском.

М. Школски Одбори у 19 општина ревносно су делали. Плата учитеља у Толвадији састоји се из 60 ф. и нешто хране.

У 8 општина темишварске епархије плата је мања од 300 ф. Те су општине: Темеш, Моноштор, Ечка, Ђир, Кнез, Краљевац, Мали Бечкерек, Толвадија и Хрњаково.

У тих 8 општина мањак учитељске плате износи: 745 ф. 75 н.

Од свију школских здања у овој дијецези најугледније је ново здање у В. Кикинди.

Даље су угледна и лепа школска здања: у Батоњи. Срп. св. Петру, Српској Црњи, Дињашу, Врањеу, Модошу, Неузини и у Сараволи.

Неке се општине спремају, да подигну нова школ. здања, али има у овој дијецези и таквих малих и сиромашних општина, које нису у стању без помоћи са стране школска здања своја обновити и оправити. Такве су општине Ђир, Толвадија, Кнез, Моноштор, Парац, Бочар, Хрњаково, Лукаревац, а особито Торња, где се морала школа због трошне и неоправљене школске зграде затворити. Такође у маленој општини Овсеници нема српске основне школе.

У новим школским здањима простране су и видне школске дворане, и такве су и у старијим неким школским здањима у (бившем великокикиндском диштрикту, али у много општина школске су дворане ниске и не одговарају педагогијским и хигијенским захтевима, а у неким малим општинама, школске дворане нису даскама патосане.

У већим и угледнијим општинама учитељски станови одговарају одређењу превишње уредбе за српске народне школе, али има у мањим и сиромашним општинама ове дијецезе и таквих јадних учитељских станова, који се из једне непатосане собе, кујне и коморе састоје. Где не постоје учитељски станови, тамо добијају учитељи станарину у новцу, која је различита. Тако у В. Кикинди учитељи примају у име станарине 200 ф., а учитељ у Моноштору има само 16 ф. годишње у име станарине.

Сва за школу прописана учила налазе се у варошким и већим општинама ове дијецезе а најпотребнија учила налазе се у свакој школи.

Скамије су у већим само општинама сходне педагогијским и здравственим прописима, а у осталима су општинама школске скамије понајвише старе и неспретне.

Школске библиотеке налазе се само у В. Кикинди, Темишвару, Сиригу, Тарашу и Срп. Крстуру.

У темишварској епархији налазе се само 4 српска вероисповедна забавишта и то: у В. Кикинди, у Вел. Бечкереку, Чакову и у Куманима. Ова су забавишта са потребним намештајем и училима снабдевена и у њима делају 4 оспособљене забавиље.

Међу овим забавиштима прво место заслужује забавиште у В. Бечкереку, које стоји под надзором Задруге Српкиња Вел. Бечкеречкиња.

IV. Српске вероисповедне школе у епархији Вршачкој 1901./2.

У вршачкој епархији има 133.324 православних српских душа.

У овој епархији су само у 14 цркв. општина српске основне школе задржале свој вероисповедни карактер. То су оне српске општине, које су пре припадале темишварској и Крашовској жупанији и општина села Златице у бившој српско-банатској граници. Све пак школе остале у негдањој банатској граници, па и школе у великој српској црквеној општини панчевачкој одавна су престале бити вероисповедне школе.

У званичном извештају Епарх. Школ. Одбора вршачког, само се налазе податци о оним школама српским, које су вероисповедни свој карактер до данас задржале, те по томе ће само о овим школама бити речи и у овом главном извештају.

У 15 црквених општина, које имају своје вероисповедне школе, има 8422 мушких, 8854 женских, свега: правосл. српских душа: 17.276.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

У тима општинама има деце: од 6—12 г. 1015 мушких 981 женских; свега 1996.

Деце од 12—15 година има: 445 мушких, 433 женских; свега: 878.

Од свакидање школе опроштено је: 107 мушких, 90 женских. Свега 197.

Од повторне школе опроштено је: 99 мушких, 8 женских; свега 107.

Требало је да су у свакидању школу ишли: 898 мушких, 891 женских; свега: 1789.

У повторну школу требало је да су ишли: 402 мушких, 428 женских; свега: 830.

У свакидању школу ишло је више од 8 месеци:

у I. разред	267 м.	232 ж.	= 499
у II. „	211 м.	175 ж.	= 386
у III. „	148 м.	138 ж.	= 286
у IV. „	99 м.	88 ж.	= 187
у V. „	51 м.	44 ж.	= 95
у VI. „	17 м.	21 ж.	= 38

Мање од 8 месеци ишли су у школу: 114 м. 115 ж. = 229.

Према томе уписано је било и ишло у свакидању школу 1012 м. 1006 ж., свега 2018 деце.

Без сваке наставе остало је: 105 мушких, 193 женске, свега 298 деце, за свакидању школу обавезне.

У повторној школи уписани су били:

у I. течај:	127 м.	133 ж.	= 260
у II. „	103 м.	109 ж.	= 212
у III. „	90 м.	87 ж.	= 177

Свега: 320 муш. 329 жен., укупно 649.

Није уписано у повторну школу: 82 м. 69 ж. = 181.

Повторна настава само се у већим општинама врши. Многа школска деца у сеоским општинама немају сву школску опрему.

Од свију школа у вршачкој епархији у најбољем су стању школе у граду Вршцу. У тим школама делају 12 учитеља и 6 учитељица, који су сви оспособљени, а осим ових је и један учитељ гимнастике.

Код саборне св. николајевске цркве 1893. г. сазидаана су два великољепна школска здања једно за мушке, а друго за женске шестразредне школе. Код св. усненске цркве је друго школско здање, које је такође у добром стању.

Школе ове снабдевене су са свима прописаним училима и са добрим школским намештајем, а осим тога се овде налази и добро уређена школска библиотека.

У школама вршачким успех је добар; настава се држи по наставној основи издатој од Школског Савета, и тамо се воде сви прописани записници.

Но вршачким српским школама прети велика опасност због тога, што је политична општина сл. кр. града Вршца, концем 1897. г. отказала истим школама сваку припомоћ, и сада се оне једано из општинског приреза издржавати морају.

Осим Вршца у добром се стању налазе мушка и женска школа у Павлишу и у Вел. Средишту-

У осталим школама ове епархије, школска здања и школске дворане понајвише су у јадном стању а и учитељске плате су малене, те због тога је овде велики број неоспособљених учитеља.

Оспособљене учитељице и учитељи са изузетком оних који су арадску или негдању панчевачку препарандију свршили, врше своје дужности тачно и успешно, а неоспособљени учитељи са врло slabим успехом обучавају децу, но се због невоље ипак морају трпети, ради оскудице у бољим и оспособљеним учитељским снагама.

У мањим општинама ове епархије намештај је непотпун, а школских учила једва се где налази.

Због маленог броја српског становништва, и због њиховог сиромаштва нису ове општине у стању својом снагом школска здања и учитељске станове, и школске дворане оправити и проширити, нити пак својим учитељима законом прописану плату давати.

Тима општинама за одржање школа, нужна је стална припомоћ.

Вршачки учитељи добро су наплаћени, али се неки од њих више баве политиком и другим пословима, него школом и школским радом.

Месни школски зборови држе се само у Вршцу.

Све вероисповедне школе у вршачкој епархији издржавају се прирезом, који је врло велики.

У најмањим најсиромашнијим општинама епархије вршачке мањак учитељске минималне плате износи: 779 ф.

У најновије време установљена су у вршачкој епархији четири српска вероисповедна забавишта, од којих је једно у Вршцу, друго у Панчеву, треће у Ваваништу и четврто у Перлезу.

Забавишта ова издржавају дотичне цркв. општине и у њима делају оспособљене забавиље.

Ближих података о овим новим забавиштима до сада немамо.

У вршачкој епархији има 28 засебних школских дворана, у којима делају 20 учитеља и 6 учитељица 2 прекобројна учитеља, од којих је један учитељ гимнастике у Вршцу, а други је оспособљен учитељ и употребљује се за земањивање оболелих или другим начином спреченим вршачким учитељима.

Од мушких учитеља 12 су само оспособљени, а осталих 8 неоспособљени су.

Учитељице су све оспособљене. За одржање српских вероисповедних школа у 8 малених и сиромашних општина епархије вршачке потребна би била годишња припомоћ од 4000 К.

Према свему овоме види се, да у вршачкој дијецези у оним општинама, које имају вероисповедне школе, број школске деце износи 74 % од деце за школу обвезане.

Кад се узму у обзир и деца српска што у туђе школе иду, онда износи 82 % деце, која у школу иду.

Стање православних српских вероисповедних школа у Славонији и у Хрватској на крају 1900. 1. школске године.

1. Православне српске вероисповедне школе у Архидијецези Карловачкој.

У Архидијецези Карловачкој налазе се само у 9 места српске вероисповедне основне школе, и то:

1. У Сремским Карловцима школа са пето дељених разреда, у којима у пет школских дворана делају два учитеља и три учитељице.

2. У Земуну су две српске вероисповедне школе, једна у дољем а друга у горњем граду; свака је од њих са четири учитељске снаге, од којих су по две учитељице у млађим и по два учитеља у старијим разредима. Обе ове школе су мешовите и у свакој има по 4 школске дворане. Свега дакле у ове две школе има 8 учитељских снага, од којих су 4 учитеља и 4 учитељице.

3. У Митровици је школа мушка и женска. У мушкој школи делају 3 учитеља, а у женској две учитељице. Школских дворана има пет, а толико и учитељских снага.

4. У Черевљу су одељене мушка и женска школа, са једним учитељем и једном учитељицом.

5. У Беочину су исто тако одељене мушка и женска школа у којима делају 1 учитељ и 1 учитељица.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

6. У Осеку постоји једна мешовита школа у две засебне школске дворане.

У тој школи делају два мушка учитеља и једна учитељица женског ручног рада и кућарства.

7. У Белом Брду је једна српска вероисповедна школа са две засебне школске дворане и две учитељске снаге, од којих је један учитељ и једна учитељица.

8. У Винковцима је једна српска вероисповедна школа са једним учитељем и једном учитељицом ручног рада.

И 9. У Стари Бановци код Товарника установљена је 1895. год. српска вероисповедна школа, у којој је привремено пристављен један учитељ.

По томе је дакле у архидијезеци карловачкој било 1900. | 1. школ. год. у 9 места 28 засебних основних школских разреда, у којима делају 28 учитељских снага, и то 18 учитеља и 10 редовних учитељица а осим ових још и две учитељице женског ручног рада.

Сви мушки учитељи оспособљени су а такође су и све редовне учитељице оспособљене.

Од учитељица ручног рада једна је за ту службу оспособљена, а друга још није оспособљење добила.

Учитељи и учитељице тачно су своје дужности вршили, и предавања су по одобреној од Школског Савета основи научној са успехом држали и прописане записнике уредно водили.

Свака је школа четириразредна.

Плате су учитељске различите од 600, 500, 400 и 300 ф. са станом и огревом, односно са станарином у новцу.

Земунски и Карловачки учитељи уживају и петогодишње доплатке, али на жалост ни у једном месту нису учитељи мировином обезбеђени, нити су удовице и сирсчад учитељска обезбеђена.

Здања су школска у Земуну, Митровици, Черевиху, Беочину, Белом Брду, Винковцима и Старим Бановцима својина дотичних православних српских црквених општина.

У Ср. Карловцима и у Осеку школска су здања својина политичких општина и у истим се здањима налазе местне комуналне школе, у које иду понајвише деца римокатоличке вере.

У Земуну и Митровици постоје школски фондови са којима дотичне црквене општине рукују под надзором архидијезециналног административног одбора.

У Старим Бановцима постоји школски фонд од 10.000 фор. којим рукује политична општина у селу Немци, у коју и поменуто сеоце припада.

Школе у Ср. Карловцима, Земуну, Митровици, Черевиху и у Осеку добијају одређену годишњу знатну припомоћ за издржавање од местних политичких општина.

Школа у Белом Брду добија годишњу одређену припомоћ од властелинства Даљског, које издаје целу плату и станарину учитељици тамошњој.

Школе у Беочину и у Винковцима издржавају дотичне цркв. општине, а школа у Стари Бановци издржава се из камата горе означеног свог фонда.

Школска здања и школске дворане у Земуну, Митровици, Осеку и Белом Брду и дворана женске школе у Беочину и Винковцима у добром су стању, а у истим школама је добар и школски намештај и налазе се сва за школе основне прописана учила.

Стање школских дворана и учила у осталим местима је доста добро; само у Беочину у мушкој школи, стара здања школска и дотични школски намештаји не одговарају хигијенским прописима и врло су у јадном стању, и потребно је да се ново школско здање подигне и нов намештај у ту једну школу набави.

Наставиће се.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Проповед

о владању у цркви.

Јесте ли видели, љубазни Хришћани, како се радује мати, кад јој деца њезина из бела света кући дођу? Да ли сте видели како јој се суза радости и миља у очима блиста? Видели сте и знате сви каква је то радост! Али знате ви и то, да смо и ми сви деца! Деца смо једног Оца небесног и деца смо једне цркве православне, оне цркве, коју је наш добри Спаситељ Исус Христос основао, ради које је и пострадао јер „себе предаде за њу, да је освети вунањем воденим у речи (Ефесц. 5. 25. 26.).

Па кад знате сад, да је њу Христос основао и да је света, кад знате да смо ми сви деца њезина, а она добра мати наша, онда знајте и то, да се и она радује и весели, кад јој ми — деца њезина долазимо. Да, Хришћани моји, радује се црква света, кад јој приступамо са љубављу, као што доликује деци њезиној, кад у њу долазимо са чистим срцем, као што приличи правим Хришћанима. Тако и треба. Сврха је долазка тог, да се у њојзи Богу помолимо за грехе наше и разне потребе наше, да у њој примимо оно, што нам је најпотребније у животу: божанствене дарове и силе Божје „које требају к' животу и побожности (II. Петр. 3.). А да би се Богу у цркви могли молити са правом побожношћу, да би могли примити благодати у св. тајнама, које нам црква дели ради спасења нашег, нужно је, осим других зато потребних услова, још и то, да се у цркви владамо онако, како реч Божја учи и заповеда. О томе желим данас вама, драги моји Хришћани, неколико речи проговорити, особито е тога, што сам опазио, да се многи од вас не владају у цркви онако како реч Божја учи, и да се особито младеж наша у овом дому Божјем често разговара, смеје, па чак и један другог узнемирује за време службе и молитве ове наше Богу. А све то, увидићете, нити је лепо, нити добро, а најмање може бити то Богу мило и драго.

„Бог живи свуда и на сваком месту“ тако вели реч Божја. Истина је то света, али је света и она реч Божја, да Бог живи највише у дому свом, т. ј. у цркви својој. Рекао сам вам већ мало час да је ту цркву основао II. Христос, па љу вам сада ево навести и речи пророка и псалмо-

певца Божјег Давида, који ево овако поји Господу свом: „Како су мили становни Твоји Господоде над силама! Гине душа моја желећи удвољеве Господње, срце моје и тело моје отима се Богу живоме (пс. 84. 12.). Блага онима који живе у дому Твом, они те хвале без престанка (пс. 84. 5.). — Тако се ето радује слуга Божји кад се сети дома у коме Бог станује. Радујте се дакле тако и ви, јер приступате ли цркви знајте, да приступате светињи највећој. На цркву је изливен преобилни благослов Божји, у њој живи Дух свети. Онај исти Дух, који при створењу света „ношашеса виху8 воды“ (Бит. 1. 2.) и ево нам сада овде поклања ризницу благодатних дарова Својих, којима нас освећава и крепи. И зар не видите да је све, што видите око вас, „Божје“ и „свето“. Погледајте само! Ено тамо на иконостасу ликови Божјих светитеља и угодника, што својим узоритим делима прославише Бога, а нама дадоше диван пример како ваља за своју веру живети и мрети и како ваља Богу угодити. Ено тамо погледајте часну трпезу на којој се врши страшна и света тајна — бескрвна жртва. Ено вам св. чаше на престолу и у њојзи истинитог тела и крви Христове. — светиње над светињом! Ено вам Јеванђеља — пута и истине! Где тамо за певницом свете књиге, у њима песме анђела и Божјих угодника — светим Духом задахнутих људи, који и песмама прослављаху Творца, а којима песмама га и ми сада прослављамо. И зар даље да вам ређам, кад и сами видите око себе светиње те?! Зар вас све то не потсећа на Бога, који нам даде то као и сва **дданіа** блага? Ето реците сада, браћо драга, смемо ли приступати светом месту том а да на улазу не очистимо прашину гордости, охолости, сујете и сваку другу нечистоту душе наше; смемо ли ући у свето место то, па да место смирености и скрушености — гласним разговором смехом и неприличним ходом вређамо ово величанство и светињу, која нас окружава.

Не сме то чинити нико. Чини ли то, вређа Оног, Који овде станује и живи, и Који све види! Зато се друкчије мора овде Хришћани владати и реч Божју овде највише на уму имати.

Ми смо створења Божја. Имамо тело, имамо и душу. Па као што душа наша мора служити Богу искрено и одано, или да друкчије речем, као што се Богу ваља духом и истином да молимо, тако и тело наше мора служити Богу

искрено и одано, што ће све рећи, морамо показати побожност не само унутарњу, него и спољашњу, побожност и душе и тела.

Унутарњу побожност исказује човек, љубазни моји, у чистом срцу, у понижењу душе своје пред величанством Бога, који на сваком месту а особито у дому овом, невидљиво живи, у скрушености својој као изразу недостојности своје пред Богом, и најпосле у чистој и непоколебивој вери у Бога, Који је сва нада и уздање наше, „помоћ наша и штит наш“ (ис. 33. 20.).

А спољашњу побожност исказује човек, особито овде у храму. у оним тихим и одмереним покретима тела свог, која ће га одмереност чувати да не наруши светињу места и достојанство светог богослужења, које се овде врши. Побожност ту спољашњу исказати морамо у оним смерним приклонима главе у одређеним за то часовима богослужења, као и у смиреном прозношењу крета, што га мећемо на себе руком, у име св. Тројице; у онште мирним и достојанственим држањем својим.

Ето, љубазни моји, каковим нам ваља бити у цркви, овде пред величанством Бога живог, Који зна и помисли наше и прати сваки покрет наш. Помислите, сада, како грешни онај који се овде место с Богом са друговима својим разговара; који се смеје, место да се скрушено због грешности своје каје, који слободно по цркви као по сокаку хода и ову свету тишину руши, место да му душа побожно размишља о Богу, Створитељу своме. Та гле, слуга кад пред господара свога дође, скида своју капу с главе и главу своју спушта доле, а човек да се зар овде пред Господарем неба и земље смеје и разговара? Анђели Божји тамо на небу са страхом и трепетом славе Бога и клањају му се, а грешна душа човечја зар да не приклони главу своју и да се не понизи? И зар ово место није небо! Јесте љубазни моји, пророци Божји сведоче нам да су цркве небеса, у којима Бог на земљи пребива, па зато и треба да славимо Њега овде на земљи, овде у цркви — небесима нашим!

Послушајте дакле реч ову, љубазни Хришћани, па приступајући овом месту, „со страхом Божјим и в'крою пристѣпите“! Донесите побожност и тела и душе. Донесите онако срце, које се у љубави према Богу и ближњем блиста, срце, које се не горди и не диже високо, него се понижава пред величанством Божјим, срце, које истину љуби, не мрзи, не злоби и не за-

види, срце, које у смиреном покајању овде у цркви утехе тражи. Па дошав са таким срцем и у тако радосном расположењу душе ваше, расположите и тело ваше, да и оно послужи Богу, а да не понизи достојанство светог дома овог. Тако да и тело ваше буде побожно заједно са душом вашом.

Покажите, дакле, овде пред Богом, чисту побожност хришћанску и с поља и изнутра, устима и срцем, и душом и телом, да замирише побожност Ваша као најлепши струк босилка у врту вашем. Такв да просвѣтитсѧ свѣтѧ вашѧ предѧ человекѧ, тако да видѧтѧ ваша добродѣла и прославѧтѧ Оца вашѧго иже естѧ на небесѣхѧ. (Мат. 5. 16.). Амин.

Бачинци 26./V. 1902.

Јереј Јован Ж. Бута.

О Молитви Господњој

По руском: М. пл. М.

Свету молитву Господњу: **Отче нашѧ**, као што знамо из св. Јеванђеља, двапут је изговорио Господ наш Исусе Христос, и то: прво у својој Беседи на Гори, кад је Господ, против мишљења неких, такв во многоглаголаніи своѧмѧ услышани вѣдѧтѧ (Мат. 6, 7.), поучио, како се треба молити Богу благоугодно, кратко и с успехом. **Сице оубо молитесѧ вы**, рекао је Он безбројном скупу народа, који је стајао око Њега, подигнувши Своје очи на небо: „**Отче нашѧ, иже еси на небесѣхѧ, да свѣтитсѧ имя твоѧ. Да прїидетѧ царствїѧ твоѧ, да вѣдетѧ воля твоѧ, такв на небеси и на земли. Хлѣбѧ нашѧ насѣщный даждѧ намѧ днесь. И остави намѧ долги нашѧ, такоже и ми оставлѧемѧ должникомѧ нашимѧ. И не введи насѧ во искушенїѧ (вѧ напасть), но избави насѧ отѧ лѧкаваго. Икв твоѧ естѧ царство (царствїѧ) и сила и слава во вѣки, аминѧ,** (Мат. 6, 6—13;).“ А други пут изговорио ју је у нарочитом случају, наиме: кад се Он треће године службе своје роду људском на путу молио на једном месту, један између његових ученика дошавши к Њему, ослови Га у име свих осталих: „**Господи, наѣчи ны молитсѧ, такоже и Іованнѧ наѣчи ученики своѧ.**“ (Лука 11, 1.). И Господ их је и у том случају уповорио на исту молитву, казавши им: **Сгда молитесѧ, глаголите: Отче нашѧ, иже еси на небесѣхѧ** и т. д.

После тога није од потребе, да се говори о том, у каквој је Она употребљива била и требала бити код апостола, пошто су је, по њиховој молби, од самог Господа примили. А да је скупа с тиме она била најглавнијом и свакидашњом молитвом и у свој првенствујућој цркви Христовој, — то је на основу свеопће поуке вернима на Гори (Мат. 6, 1.—9.), и примера апостолских, који без сумње не престадоше тој Молитви и друге верне учита, — тако несумњиво, да није од потребе тражити нарочите потврде о том у Делима и Посланицама апостолским.

Осим сведочанства св. Писма, сачувала нам је св. Црква још из апостолског века сведоџбу, из које се види, да је Молитва Господња као најважнија од свих молитава, уведена била и уопће богослужење првих Хришћана и читала се на њему у свечаном тренутку. Тако се види из литургије св. апостола Јакова, брата Господњег, и првог епископа Јерусалимског, да су верни читали ту Молитву после освећења Дарова, који леже на св. олтару Господњем.¹

Како су уважавали ову Молитву у цркви Христовој после времена Апостолских, имамо такођер стара сведочанства. Тако *Тертулијан* писац II. века, назива ју „молитвом, којој нас је Сам Господ научио, — на којој треба да се оснивају све друге наше молитве, које пак треба да носе на себи печат суштине свега Јеванђеља и краткоће свега учења Христова“.² Свештеномученик *Киријан*, епископ Картагенски, отац III. века, говори: „Која се молитва по преимућству може назвати *духовном* молитвом, ако не та, коју нам је дао сам Исус Христос, који нам је послао и св. Духа? Која се друга молитва може назвати *истинитом* молитвом, ако не та, коју је својим уснама изговорио сам Син Божји, најбожанственија премудрост? И тако треба да се молимо, као што нас је научио Учитељ наш, који је Бог. Молитва Христова биће код Бога услишана.“³

Тертулијан нам осим тога прича и о неким другим особинама ове Молитве. Тако међу осталим говори он, да су први Хришћани после читања молитве: *Оче наш*, имали

обичај, да један другог љубе и тим светим пољупцем су, као фактичним, тако рећи, *амин*-ом, печатали истинитост свега, што су у тој Молитви произносили.⁴ Концем III. века беху верни обвезани сваки дан трипут читати Молитву Господњу. А да је ова Молитва била опћом молитвом на Божанској литурџији, ми имамо разних потврда код отаца IV. века. Тако св. *Кирил*, архиепископ Јерусалимски, тумачећи обред свршавања св. Евхаристије, рече: „Осветивши себе духовним (овим) песмама, молимо човекољупца Бога, да пошаље св. Духа на предложене даре: *да претвори хлеб у Тело Христово, а вино у крв Христову*“, и споменувши после о молитви, о опћем миру цркве, о благостању света, о царевима и др., наставља: „На свршетку овога ту Молитву, коју је Спаситељ дао ученицима својим, читамо ми с чистом савешћу, називајући Бога Оцем и говорећи: *СѸтче нашѸ, иже еси на небесѸхѸ*“.⁵ На том месту се она чита и на св. литурџији св. Василија Великог и св. Јована Златоустог, који су при излагању ових литурџија, један у опширнијем а други у краћем облику, имали за основу једну и исту стару литурџију *апостолску*, — а исто тако на св. пређеосвећеној литурџији.⁶

Блажени Теодорит и Августин сведоче још, да су ову Молитву смели учити они, који су се спремали, да приме св. Крштење. „Прими“ — говорили су тада тима — „ову драгоценост, и чувај је; прими Молитву, коју нас научи сам Бог, да је приносимо Богу.“⁷ Затим су били оглашени дужни, да науче ту молитву на изуост, па да је торжествено читају пред лицем Бога и свих сакупљених у цркви. Тoliko се високо ценила Молитва.⁸

Одлику ове Молитве доказују и сама имена, којима је назва Црква Христова. У стара вре-

¹ Види код Терт. о Мол. Госп.

² Св. К. Јерус. V. мистагог. катихеза. Види у руском преводу издање св. Синода.

³ Види чин ових литурџија у службенику.

⁴ Речи Блаж. Августина у беседи оглашенима.

⁵ Тако уважање Молитве Господње доглерало је дотле, да се у средњем веку појавила једна секта, која, осим ове Молитве, не признаваше за потребне друге црквене молитве. Такви беху *Валдензи* у XII. в. (Цркв. истор. *Инокентија* глѸх XII. Зап. црк. ст. VII, 2). Но појавише се и такви неразумни, који падоше у противну крајност, одбацивши из свог богослужења не само црквом прописане молитве, него и саму Молитву Господњу. То су тако звани *Кеакери*.

¹ Види: чин литургије св. Јакова у књизи: *Λειτουργία τῶν ἁγίων πατέρων Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου καὶ ἀδελφοῦ θεοῦ*, καὶ τ. α. Parisii 1560;

² Tertulianus: de Oratione;

³ Cyprianus: de Oratione Domini.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

мена називаху је Хришћани: *Молишвом Господњом* (Oratio Domini, oratio herilis); због тога, што је она проистекла из пуног љубави срца самога Господа нашег Исуса Христа, и што се излила из пречистих Његових уста. *Молишвом очевом* (Oratio paterna); јер се она узноси Богу — Оцу из детињег срца верних. *Молишвом свакидањом* (Oratio quotidiana); јер њоме је Хришћанин дужан, да сваки дан приступа својој Његовој Оцу. У богослужбеним књигама наше православне цркве, где је написано да се ова Молитва чита у току овога или онога богослужења, она је означена својим почетним речима: **Ѓтче наш.**

И ако је већ из свега гореспоменутог јасно, да је Молитва Господња најважнија од свих молитава, то ће ипак бити још јасније, кад разгледамо њену унутрашњу особину. Молитви овој, као што смо већ видели, научио нас је Исус Христос *единородниъ сынъ сый въ лонѣ Ѣгчи* (Јов. I, 18.). Који, по Својој једносушности са Оцем, исто тако познаје срце Свога Оца, као што по Својој свезанању зна срца људска. Научио нас је, говоримо, сам Господ, Учитељ истине, *Ходатај наш пред Оцем*, најбожанственија премудрост (I. Кор. I. 24). На тај начин, по самом свом постанку, Молитва ова је већ довољно јемство за то, да ће они, који се њоме Богу обраћају, свагда бити услишани. *Сіе всть дерзновеніе еже имамъ к немѣ*, говори најмилији ученик Христов, *такъ аще чесо просимъ по воли егво, послѣшетъ насъ* (I. Јов. V, 14.). Према томе Молитва ова је изврстан кључ за очинско срце Божје и за сва блага спасења, који нам је дао сам Господ. (Наставиће се.)

Изјава Дра Михаила Полита Десанчића.

У 148 броју „Браника“ штампан је уводио чланак Дра Полига, о томе: „Како стојимо данас са нашом народно-црквеном аутономијом.“ Много, веома много би имали да кажемо поводом тога чланка. Но ми смо данас „окован делија“... И кад не можемо да извучемо логичне конзеквенције из свега оног, стварног, што је г. Др. Полит, са великом искреношћу, а не мањом и резигнацијом, у томе чланку признао и изјавио, и кад смо осуђени на просто регистровање таквих признања и изјава — а то нам се ваљда неће ни с које стране замерити и укорети — онда нам

и не остаје ништа друго, него да вечнога ради спомињанија и ради слободног и најслободнијег размишљања свакоме, ко размишљати уме, забележимо неколико признања и изјава г. Дра Полига, а из његова рођенога чланка.

1.) „Остало је само још једно поље, управо један закутак где би Србин још могао својим животом живити, где би могао још дисати. То је оно домаће огњиште, око којег би ваљало сви Срби да се скупе, да се у једну целину сабију, па да спасу, оно, што се још спасти даје а то огњиште, што је наша црква, то је наша народно-црквена аутономија.“

2.) „Било је тада (1897.) много приговора не само од стране наших противника, већ и у крилу наше сопствене странке: да је фузија (са радикалном странком) велика погрешка. Ал' ако је била погрешка, учињена је у најбољој намери.“

3.) „Напоследку српском народу није стало до тога, која ће странка,¹ да му догради и да му штити народно-црквену аутономију, ал' има права да захтева од својих синова да једном дође до уживања своје народно-црквене аутономије.“

4.) „И ми држимо да странка, која је на последњем сабору имала већину, нити је прави (?) израз српскога народа, нити је у њој концентрисана она интелигенција, која је потребна да се среди наша народно-црквена аутономија.“

5.) „Радикализма у црквеним, па у народно-црквеним стварима ни код једног народа, ни код једне вероисповести на свету нема.“²

6.) „Да смо ми, који смо градили ту нашу народно-црквену аутономију, знали, да ће поникнути радикална странка, ми би народно-црквену аутономију на савим друге основе ставили.“

7.) „Ми, који грађимо нашу народно-црквену аутономију, мишљасмо, наћи у широј основи аутономије заштите и цркви и српском народу. Зато смо дали баш црквеним општинама најширу аутономију, за ово не би се ни данас имали кајати, да је остала она претпоставка,³ коју имадосмо при градњи наших аутономних установа. Ал' та претпоставка почела⁴ је падати.“

8.) „Не може се ни једној странци замерити, ако тражи у доброј намери додира са владом, само то не сме бити иза леђа српског народа. Ту су се радикали пензмерно горе (!) владали него творци

¹ Осим тако зване клирикалне?

² А либерализма?

³ Законодавци не граде на претпоставкама, него на утврђеним чињеницама.

⁴ Не почиње падати, него је пала одмах 1875 године. Ал' се ни то није могло, зар, онда још „знати“?

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Викиндскога програма, творци једноставног статута“.⁵

9.) „Дакле Иларион Руварац, подбан Станковић, др. Максимовић, др. Недељковић, Јагић и други људи од гласа и имена у пређашњем саборском одбору то су хајдуци! Желели би да данашњи саборски одбор покаже толико одлучности према угарској влади, као што је то пређашњи саборски одбор у неким⁶ приликама показао. Тај саборски одбор устрајао је на својим местима да не дође мађарски комисиаријат у Карловце.“

Али, то су све признања — *post festum*. Желимо нашем општем интересу људи, који ће за времена видети што видети треба, знати што знати треба, говорити што рећи треба и радити како радити треба.

Да ли је г. Др. Полит и најновијом својом акцијом одоцино — време ће показати.

Нека нам се дозволи и ова примедба. И ако они, који су градили ту нашу народно-црквену аутономију, нису знали, да ће поникнути баш радикална странка, требали су знати, а сумњамо да нису и знали, шта све може поникнути из оних начела и основа, на којима су градили ту аутономију. За то није требало ни далековида, а још мање пророчкога дара.

Требало је само послушати оне, који су то знали, и на то упозоравали. Али тога баш није било. Није било не само онда кад се градила аутономија, кад се још није знало да ће поникнути радикална странка; него ни онда, кад је та странка поникла, кад се размахнула и тражила апсолутни суверенитет народа у цркви, кад је тражила аутономији још шире основе, најшире. . . Ако се 1864.—1874. није знало да ће поникнути радикална странка, знало се то већ 1881. Или зар Др. Полит и сам не вели, да се је те године „показао и у нашим крајевима зачетак радикалне странке која се по примеру у Србији из социјалистичке странке образовала“? Зар се 1892., зар се 1897., зар се и 1902. није знало, да та странка постоји, и да је све агресивнија, све јача? Па? Ено је 1892. раме уз раме либералној странци. Ено је 1897. загрљене с њоме. А 1902. г. ево је на развалинама њезиним. Сасвим природна сљедствија злодјејствија. Пођимо даље.

⁵ А у чему је било зло владање ових? Тако се не обавешћује народ.

⁶ Не неким, него у свима, разумите — у свима приликама.

Зар се наша либерална странка и г. 1902. у своје автономном програму не гизда тиме, да су је „у раду њеном на народно-црквеном автономном пољу свагда досад руководила, па и од сад ће је руководити она начела, која су нашла израза свога у досад донесеним и потврђеним уредбама саборским и у раду српске народне странке од године 1870. па до данас.“

Зар та наша либерална странка, и на догледу свога тоталнога пораза и ефемерне победе радикалне странке, није изнела у свом автономном програму 1902. г. и Ш. тачку, која почиње овако: „Радиће на том, да се *цела* организација наше народно-црквене аутономије спроведе на основу начела, која су у досадањим сталним (!) уредбама саборским свога израза нашли, те да тако цео автономни организам један дух и један правац провејава“?...

Зар се та уста наша либерална странка није 1902. год. и у своје прогласу бирачима за нар. цркв. сабор препоручивала овом изјавом:

„Српска народна слободоумна странка, кад је градила програм свој, није у њему ништа ново казала, него је само у једну целину *средила традиционална начела*, која су народну странку на автономном пољу кроз дуги низ година њене борбе и рада руководила. Па *верна тима традицијама*, она је на крају програма свога истакла као најдрагоценији адем-камен једно узвишено начело, а то је: да се на народно-црквеном сабору *сви они, који се са традиционалним програмом српске народне странке слажу, могу у једно коло*, у коло српске народне странке, *присушити*, и тако уједињени одати се сложном и спасоносном делању, а ради *очувања народних тековина* и ради коначног (!) осигурања народно-црквене аутономије.“

Па кад је све то тако, кад се је либерална странка г. 1892. збила око и кад се је г. 1897. коалирала — а Др. Полит вели и фузионирала — са радикалном странком; кад је она и г. 1902. „сређивала“ традиционална начела народне странке *од г. 1870. па до данас* и остала „верна тима начелима“; кад је она у своје коло тих „традиција“ била вољна примити и позивала у то коло све који се с тим традицијама слажу; и кад се зна, да је радикална странка увек, са највећом суревњивошћу, себи присвајала континуитет са тим традицијама, па

ове и високо надмашила нацртом програма свога од 1897. који је либералној странци тек морао бити познат; и напослетку, кад се зна, да би се либерална и радикална странка, по својим заједничким симпатијама према тима традицијама и њиховом континуитету — само да није једне моралне препреке — могле још сутра одмах у слатчајшем загрљају наћи, — онда, онда шта значи признање и изјава Дра Полита: „Да смо ми, који смо градили ту нашу народно-црквену аутономију, знали, да ће поникнути радикална странка, ми би народно-црквену аутономију на сасвим друге основе ставили“?

Ми смо у великој недоумици. Које да верујемо? Или званичној либералној странци и њезиним традицијама до 148. броја о. г. „Браника“, или овој искреној, простосердачној изјави г. Полита? Већ зато што је тако искрена, тако простосердачна та изјава, ми верујемо Дру Политу Десанчићу. Хвала му на тој изјави. Она је најјача, класична осуда „традиционалних начела“, борбе за та начела и целе прошлости оне странке, којој је некад био, а којој се и опет појављује на челу — г. Др. Полит.

Јеремизъ.

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(Школски Савет). По извештају органа радикалне странке, у седници својој од 14. (27.) новембра о. г. решио је, Школски Савет осим других, и ове предмете: — На допис кр. угар. министра просвете и цркв. дела у предмету шесторазредних школа, предавању предмета и т. д. решено је, известити епарх. шк. одборе, да се имају придржавати школске уредбе од 1872. §. §. 17. и 18. — Одговор Ђ. Поповића изабратог гл. школског референта узет на знање, према томе известиће се министар председник да је спор решен. — Епархијски школски одбор будимски шаље обрачун и признанице о новцу, који су добили 23 учитеља као субвенцију и та износи 2000 круна, Моли да се за идућу 1903. год. проишне 5000 К. Обрачун узет на знање, а молба ће се упутити Саборском Одбору с препоруком. — Исти епархијски школски одбор моли, да се дозволи измена часова из мађарског језика у наставном плану. Одбија се. — Одбијена је молба Т. Р. калуђера, да се прими у препарандију. — Предложиће се Саборском Одбору да

одобри епарх. школ. одбору у Пакрацу 200 круна на учињене издатке. — Узето је на повољно знање да је у Загребу ове школске године отворен и трећи разред. — Епархијски школски одбор бачки моли да се присили српска православна црквена општина у Силбашу, да отвори још једну школу, јер прети опасност, да ће се потребна школа као комунална отворити. Упутити епарх. шк. одбор да ту ствар уступи епархијском административном одбору, на ако поменута општина не би својој дужности за доста одговорила, да се ствар упуту Саборском Одбору на решење. — Исти епархијски школски одбор у ствари отварања још једне школе у Ст. Паланци. Решено као за општину силбашку. — Одбијен је позив црквене школске општине у Ст. Паланци у предмету учитељских плата, а потврђено је решење епархијског школског одбора бачког. — У ствари умрвљеног учитеља у Великом Бечкереку потврђена је одлука епархијског школског одбора темишварског. — Укинута је одлука епархијског школског одбора бачког у питању избора Ђ. Ц. за сомборског учитеља и имаће се истрага спровести. — Молба учитеља С. А. из О. остала је нерешена док исту не допуни оригиналним исправама. — Ивицаће се извештај од епархијског школског одбора бачког, како је текао избор учитеља К. у Шандору. — Одбијен је уток учитеља К. у Шандору. — Одбијен је уток учитеља Т. а одобрено решење епархијског школског одбора. — Позваће се епархијски школски одбор бачки да допуни списе који се односе на избор учитељице Б. у Старом Сивцу. — Умолиће се архитекта Влада Николић, да бесплатно проучи план и прорачун за сантовачку школу. — Известиће се епархијски школски одбор у Вршцу о решењу, да је за све тамошње школе довољан један суспенат из мађарског језика. — Умољен је члан савета Д. С. да напише једнообразан наставни план за сва српска забавишта. — Укида се у Панчеву госпођински патронат над српским забавиштем, а има се у смислу школске уредбе од 1872. 13. §. изабрати школски одбор. — Одбијена је молба учитеља хармоничког појања у Горњем Карловцу ради повишења плате због несталности. — Изнимно је удовољено молби умрвљеног професора Р. у Горњем Карловцу и доставиће се Саборском Одбору с препоруком. — Молба професора Грујића и Борђошког *in suspenso*. — Одобрено је поступак управе пакрачке препарандије о примању девојчица из Босне. Донесено је решење, да се нико не може примити у препарандију без сведожаба, ма и с накнадним поднеском.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Молба професора у Пакрацу да им се заменичка награда издаје у месечним ратама, није уважена. — Приправнику С. Н. дозвољено је да понесла разред. — Примљени су у П. препарандију Ђ. Брејић и Авде Карабеговић. — Спор између Ђ. Н. и М. Р. проглашен је за свршен.

Напрт правилника за учитељску стручну анкету, разделиће се члановима Савета на проучење. — Исто тако и предлог члана савета Ст. о похвалној дипломи. — Решено је, да они приправници из будимске дијецезе који су приватно учили и испит положили, не могу компетовати ван своје дијецезе, што им се у будуће има и у сведоџби иставити. — Исто то важи и за учитеља Т. М. у Рац-Алмашу. — Одбијен је уток В. Ђ. из Кумана, и издат је декрет тамошњој учитељици М. — Ствар прекобројног учитеља у В. Емила Стефановића и још неки предмети уступљени су члану савета Стојшићу на проучење и реферату. — Поднеће се претставка краљевском угарском министарству богочасти и јавне наставе против ингеренције државних школских надзорника у нашим школама. — За питомца Раљине стипендије препоручиће се највишем месту Душан Стојковић. — Додељена је приправничка помоћ ученику сомборске препарандије В. Јагеровићу. — Н. Поповић није принуштен да учи препарандију. Има испит положити. — Одобрене су молбе Н. Ж. из Бач. Фелдварца и М. Токине. — Узет је на знање извештај епархијског школског одбора будимског о избору учитељице В. Г., али јој декрет није издат, јер заузима учитељско место.

Решено је, да се молбенице ради примања у препарандије, имају подносити путем дотичних управа. — Поверено је члану савета Св. П. да спроведе истрагу у Пакрацу, пошто је зам. референта одегупно. — Позваће се Ст. Ј. професор на препарандији у С., да има за годину дана професорски испит положити. — Препоручиће се сабор. одбору исплата станаринског мањка М. Мандровићу бившем заменику епархијског школског референта. — Рекурс М. Ђ. професора више девојачке школе ради одобрења десетогодишње повишице, издат је члану савета др-у Ал. Рокнићу на проучење и реферату. — Привремени учитељ Д. Ђ. позваће се да документира своју молбеницу. Тако исто и учитељ у Кетфалу. — Дозвољено је К. Н. приватно да учи и полаже вишу девојачку школу у Панчеву. — Није уважена молба М. Т. приправника у Сомбору да понови испит из једног предмета. — Одбијена је и молба Д. Ц. — Молба учитељице меленачке ради потврде и декрета in suspenso до идуће седнице.

— Професору Светозару Прибићевичу дат је допуст до нове године, и усвојена му је оставка на професорско место, које ће се тек од нове године сматрати за упражњено. — За професоре у Карловцу на препарандији изабрати су Милан Манојловић и М. Јефремовић. Овај последњи наступиће своје место тек од нове године. — Призив меленачког учитеља Ђ. П. уступа се са свима документима члану савета Стојшићу на проучење и реферату. — Молба подворника у Карловцу, да му се кћи прими у препарандију, уступљена је професорском телу на мњење. — Узет је на знање распоред часова препарандије у Пакрацу. — Издати су декрети: Лазару Крестићу, Н. Радонићу учитељу у Бану (будимска дијецеза). — Узет је на знање извештај саборског одбора да су додељени квинквенали Р. Бикару и Н. Радићки.

(Избор заступника за епархијску скупштину Архидијецезе Карловачке.) У прошлу среду, 19. новембра о. г., обављени су избори свештеничких, световних и учитељских заступника за нову епархијску скупштину Архидијецезе Карловачке. Изабрани су у *Карловачком протопрезвитерату* за **свештеничке** заступнике: архимаандрит Крушедолски *Анатолије Јанковић*, игуман Раванчички (Вршичички) *Срђије Пошић*, парох у Инђији *Радослав Марковић*, парох у Иригу *Григорије А. Николић*, парох у Јазку *Василије Латинкић* и системизовани парохијски помоћник у Војки *Милан Попадић*; за **световне** заступнике: *Др. Ђорђе Красојевић* адвокат из Карловаца, *Радван Мирковић* ратар из Војке, *Паја Радојчић* ратар из Нови Карловаца, *Светислав Николајевић* трговац из Голубинаца, *Никола Петровић* велепоседник из Ст. Пазове, *Васа Јовановић* трговац из Новог Сланкамена, *Никола Поповић* поседник из Крчедина, *Младен Стојковић* трговац из Јазка, *Урош Вујић* поседник из Ирига, *Јован Димитријевић* поседник из Јазка, *Виктор Роголић* велепоседник из Шатрипаца и *Стван Дамјановић* велепоседник из Ирига. За **учитељског** заступника изабран је Јефта Бајин учитељ у Карловцима. За заступника града Карловаца, изабран је *Јован Симеоновић-Чокић*.

У *земунском протопрезвитерату* изабрани су за **свештеничке** заступнике: протојереј *Димитрије Руварац* парох Замунски, јереј *Сава Теодоровић* професор и катихета на реалној гимназији у Земуну, *Јефтимије Матић* парох у Сурчину и *Павле Зековић* парох у Карловчићу; за **световне** заступнике: *Др. Миливој Миладиновић* адвокат из Ст. Пазове, *К. Стојановић* трговац из Кленка, *Љубомир Жи-*

WWW.UNILIB
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

вановић поседник из Петровчића, *Живан Јовић* ратар из Грабоваца, *Стеван Радовановић* трговац из Крњешеваца, *Сима Велички* ратар из Батајнице, *Лазар Исаковић* поседник из Платичева и *Стеван Јаношевић* учитељ из Кленга; за **учитељског** заступника: *Душан Легић* учитељ у Земуну. За заступнике града Земуна изабрани су: *Др. Јован Радовијевић Ваичић* и *Др. Миливој Бабић*.

У *Митровачком протопрезвитерату* изабрани су за **свештеничне** заступнике: архимандрит Кувевдински *Георгије Марјановић*, *Станислав Будим* парох у Мартинци, *Тодор Ђурић* парох у Лежмиру, *Владимир Обрадовић* парох у Адашевцима, *Марко Шаула* парох у Руми, *Емануило Радошевић* парох у Буђановци; за **световне** заступнике: *Др. Александар Рокнић* адвокат и *Јован Секулић* трговац из Митровице, *Љубомир Тешић* ћурчија из Мартинаца, *Бока Ристијевић* велепоседник из Јарка, *Сава Ненадовић* ратар из Илинаца, *Стеван Николајевић* трговац из Стејановаца, *Урош Возаревић* подузетник из Лежмира, *Јован А. Ђуришић* трговац и *Јован Татић* инжињер из Руме, *Никола Чизмић* ратар из Бингуле, *Максим Кузмановић* ратар из Вогња и *Милош Милашиновић* трговац из Гуње. За **учитељског** заступника изабран је *Јован Вучанов* учитељ из Митровице.

У *Вуковарском протопрезвитерату* изабрани су за **свештеничке** заступнике: *Теофан Косовац* игуман Привноглавски, протојереј *Урош Ђурић* парох и катихета на гимназији у Винковци, *Младен Ђурић* парох Дописну, *Миливој Милошевић* парох у Шиду, и *Лазар Богдановић* парох у Осеку; за **световне** заступнике: *Радивој А. Пауновић* велепоседник, *Жарко Станић* велепоседник, *Др. Светислав Новак* адвокат и *Петар Станишић* трговац, сви из Вуковара, *Шандор Поповић* и *Васа Муачевић* велепоседници из Осека, *Панта Масларић* поседник из Даља, *Др. Стева Стојковић* адвокат из Шида, *Јоца Поповић* поседник из Товарника, *Стева Несторовић* поседник из Опатовца и *Шандор Веселиновић* велепоседник из Винковаца.

Професорски збор Богословског Училишта у Карловци изабрао је за свога заступника ректора и протопрезвитера *Јована Вучковића*, а *професорски збор Гимназије Карловачке* изабрао је професора *Стевана Поповића*.

(**Епархијска скупштина епархије Вршачке**.) Административни Одбор епархије Вршачке решио је био, да не расписује нове изборе заступника за тамошњу епархијску скупштину, јер су на прошлим изборима иети изабрани на три године, те им, по томе, мандат

још није истекао. Исти је Административни Одбор решио био надаље, да се епархијска скупштина сазове за 22 децембар о. г. Као што новије вести гласе, држана је у Вршцу дана 18. новембра о. г. пленарна седница Административног Одбора, на којој се расправљало поново, да ли треба расписати нове изборе епархијских заступника и сазивати нову епархијску скупштину, или остати при донесеном већ закључку Административног Одбора у том погледу. Мањина се изјавила за постојећи закључак, а већина за нове изборе и сазив нове скупштине на основу начела које је сабор ове године изрекао. Напослетку је пленарна седница решила, да се та ствар уступи редовној седници Административног Одбора, да ју она реши. Административни Одбор је у својој редовној седници једногласно решио, да се, према изричном закључку сабора и упутству Саборског Одбора, распишу избори за нову епархијску скупштину. У истој седници решено је, да се епархијска скупштина састане 19. а избори скупштинских заступника да се обаве 9 децембра о. г.

(**Избор пароха.**) За пароха у Нештину примљен је једини компетент, досадањи администратор тамошње парохије јереј *Милан Протић*.

(**Избор професора.**) У прошлој седници Шкоског Савета изабрани су за професоре на Учитељској Школи у Горњем Карловцу: г. г. *Милан Јефремовић* свршени филозоф из Новог Сада и *Милан Манојловић* професор Више Девојачке Школе у Сомбору. —

(**Стечајни испит.**) За дан 27. новембар о. г., у среду која долази, одређен је рок за полагање стечајног парохијског испита у Карловци. Полагању испита су припуштена четири кандидата.

(**Српкиња на универзи.**) Из Будимпеште јављају, да је на филозофском факултету са одличним успехом положила испит Српкиња Аница Брашованова, кћи Вршачког учитеља Николе Брашована. Госпођица Брашованова је прва Српкиња на Будимпештанском универзитету.

(**Предлог протопрезвитера Јована Бороте.**) Орган радикалне странке јавља, да је окр. протопрезвитер Старо-Бечејски г. Јован Борота спремио и дана 14. новембра о. г. хтео изнети пред свештенство Старо-Бечејског протопрезвитерата један предлог за одлуку.

Дописник радикалног органа вели: „Не могу јамчити, да ћу тај предлог изнети овде од речи до речи, и ако сам га двапут прочитао! Али јамчим, да га износим овде скоро од речи до речи,

а смисао свију тачака изнесим безусловно верно. Дакле предлог проте Јована Бороте гласи:

„Поводом избора чланова за епархијску скупштину бачку, дана 14. (±7.) нов. икупљено свештенство увиђајући опадање верскога чувства и морала српскога народа, и тражећи zgodна начина, да се томе помогне, а поводом предстојећега законодавног рада српског народног црквеног сабора доноси ову одлуку.

1.) Свештенство тражи, да се председништво у свима ограницима црквене општинске управе повери свештенству.

2.) Да свештенички чланови епархијских скупштина сами бирају свештенике у појединим епархијским одборима.

3.) Да свештеници сами бирају свештеничке посланике за српски народни црквени сабор. А свештенички чланови сабора сами да бирају свештеничке чланове у средишној управи.

4.) Да се позове сво свештенство целе карловачке митрополије, да прихвати ову резолузију“.

Донесник радикалног органа доводи овај предлог господина протопрезвитера Јована Бороте у везу са автономном политиком либералне странке. Одговорност за ову, не мало интересантну вест, остављамо дотичном дописнику. Но у реду би било, и веома је погребно, да у овој ствари чујемо и г. Бороту и либералну странку.

При закључку овога броја нашега листа, стигао нам је „Браник“ и донео ову изјаву г. проте Јована Бороте: „Застава“ је недозвољеним начином дошла до једног мога концепта, писаног оловком, — који ја нисам ником дао, ником читао, ником показао и о којем нисам ни с ким ни речи проговорио — и штампала га је у своје овогодишњем 259 броју онако „верно“ као што она обичава, па је на то надовезала низ нападаја на мене, дра Полита и давно „сарађену“ либералну странку.

„Истини“ за љубав овим изјављујем, да за споменути концепт не зна ни многозаслужни др. Полит ни „прегажена“ либерална странка. За његову садржину, ако треба одговарати, одговоран сам само ја — сваком, а у првом реду својој савести.

„Мора бити, да не стоји најбоље то радикалско царство, кад се тако уплашише од једне мисли, па ју онако кавалерски шчепаше, из повоја извукоше и на губилиште изведоше“. —

Дакле, г. прота Борота је нешто казао, али није казао све што је у овако крупној ствари *требао* и *дужан* био да каже.

И оквир изјаве његове дозвољавао му је рећи

више и јасније. Но, можда ово није његова последња у овој ствари. Свакако је у реду и погребно, да и либерална странка у тој ствари каже и своју, па макар се и потпуна вера покљонила изјави г. проте Бороте, по којој „за споменути концепт није знао ни многозаслужни др. Полит ни либерална странка.“

У Србији.

(† **Пера Ђорђевић**). У прошли понедељак, у 2 часа изјутра, преминуо је у Београду после другог и тешког боловања, *Пера Ђорђевић*, члан Државног Савета, академик, сенатор, председник Срп. Књижевне Задруге и т. д. Покојник је био не само активан политичар него и велики раденик на науци и књижевности. Његови научни и књижевни радови из српског језика и књижевности јако су цењени и код нас и код осталих словенских народа. Своју чиновничку каријеру почео је као наставник средњих школа, међу којима се убрзо истакао и заузео видно места. За тим је био неко време секретар, а по том начелник министарства просвете, одакле је избором постао члан Државног Савета.

У знак жалости за умрлим покојником виле су се црне заставе на зградама Државног Савета Министарства Просвете, Народном Позоришту, Општини Београдској, Монополској Управи, Српској Књижевној Задрузи, Академији Наука и Сенату. — У уторак пре подне сахрањено је његово тело. На погребу су били присутни министри, сенатори, чланови академије наука, професори Велике Школе, државни великодостојници, многе корпорације и многобројна Београдска интелегенција. Опело у саборној цркви извршио је високопреосвештени господин митрополит *Инокентије*, уз асистенцију многобројног свештенства. Пред Академијом опростио се с покојником председник Академије генерал *Јован Мишковић*, у цркви председник државног савета *Ђорђе С. Симић* и сенатор *Тига Гершић*. Нека је заслужном покојнику лака земља и вечан спомен у народу српском!

(**Велика Школа**). На упражњену катедру за административно право у Београдској Вел. Школи изабран је др. *Коста Кумануди* за децента.

(**Научна испитивања**.) Др. Војислав Ж. Ђорђевић професор Велике Школе, отпутовао је, у друштву са једним Берлинским професором, у Бугарску, ради неких научних испитивања на Балкану.

(**Легат професора Митра Вујковића**) Овај добри наставник гимназије Краља Александра I., који је недавно преминуо у Грацу, где је био отишао ради лечења, био је и редак родољуб. И ако сиромаш од

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

детинства, он је од своје мучне зараде, коју је текао дајући приватне часове, оставио 2000 круна Доњо-Тузланској српској православној општини, да се образује фонд под именом: Фонд Митра Вујковића и његове сестре Драге, из кога би се сваке године 200 К. давало у мраз Српкињи девојци, која пође за Србина занатлију, трговца или земљоделца, а која хоће да стално живи у Д. Тузли. Покојни Вујковић сетио се на самртном часу Доњо-Тузланске општине зато, што је у њој био први пут постављен за наставника. Нека је вечан спомен овом скромном просветном раднику и родољубу!

У Русији.

(Промена уредника.) Петроградска Духовна Академија има свој недељни лист „Церковный Вѣстникъ“, поред којег издаје у месечним свескама „Христіанское Чтеніе“. Уредник оба та листа био је, последњих десет година, богословским круговима добро познати професор Петроградске Духовне Академије *Александр Лопухин*. Коцем ове године престаће професор Лопухин бити уредником тих листова, те ће, по закључку академијског редакционог збора, за време од 1903. до 1905. г. бити уредник „Црквеног Весника“ академијски професор *А. П. Рождественски*, а уредник „Хришћанског Чтења“ професор исте Академије *П. С. Смирнов*.

РАДИ ЗНАЊА И УВАЖЕЊА! С овим бројем Срп. Сиона продужили смо да разашлимо дужницима овога листа за претплату, поштанске упутнице испуњене са свотом дугујуће претплате, да претплатник без икаквог труда свог има упутницу само са односном свотом да пошаље свом поштанском уреду. — Надамо се, да ће п. н. г. претплатници увидети дужност своју, те подмирити дугујућу претплату.

Администрација „Српског Сиона“.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad бр. К. 1028./758. ex 1902.

169 2—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се на упражњену парохију IV. разреда у Дивошу с тим, да компетенти имају своје прошисно ичструјирани молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 15. децембра по ст. кал. о. г. поднети.

Из седнице архидајецезалне конзисторије, држане у Карловцима 13. (26.) новембра 1902. год.

Георгије с. р.
Патријарх.

Бр. К. 223./139. ex 1902.

166 3—3

СТЕЧАЈ

на место бележника епархијских власти будимских са дужностима и беривима, прописанима привр. уређењем епархија од 1871. г.

Молитељи имају поднети путем потписане конзисторије епархијској скупштини будимској најдаље до 1. (14.) децембра 1902. г. молбенице своје, обложене сведоџбама о свршеним богословским и можебити другим факултетским наукама и о досадашњем службовању своме.

Из седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Будимпешти 31. окт. (13. нов.) 1902.

Председништво.

Бр. К. 223./139. ex 1902.

167 3—3

СТЕЧАЈ

на место конзисторијског фискала епархије будимске са дужностима и беривима, која су привр. уређењем епархија од 1871. г. прописана.

Молитељи имају поднети путем потписане конзисторије епархијској скупштини будимској најдаље до 1. (14.) децембра 1902. г. своје ваљано инструисане молбенице.

Из седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Будимпешти 31. окт. (13. нов.) 1902.

Председништво.

А. 1251./879 из 1902.

165 3—3

СТЕЧАЈ.

На основу решења овог епарх. адм. одбора од данашњег дана под бројем горњим расписује се стечај ради привременог попуњења места епарх. бележника темишварске епархије с годишњом плаћом од 1200 круна и епарх. фискала с годишњом плаћом од 600 круна, на терет благајнице срп. нар. цркв. фондова и заклада; даље, ради привременог попуњења места епарх. подбележника, као помоћника бележнику, с плаћом од 1200 круна, ревизора рачуна, с плаћом од 1200 круна и протоколисте, уједно и архивара и експедитора, с плаћом од 720 круна последње тројнице на терет благајнице епарх. фонда.

Од компетената се, уз посебну способност, нарочито иште потпуно знање мађарског и немачког језика, а молбенице ваља поднети овом епарх. адм. одбору до 24. Новембра (7. Децембра) о. г.

Из седнице епарх. адм. одбора, држане у Темишвару 23. Окт. (5. Нов.) 1902.

Председништво.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Д Р А Ж Б А. 1—1 171

Управа манастира Беочина издаваће дана 1. (14) децембра о. г. у 2 ч. п. п. на јавној дражби свој риболов, што је на Дунаву дуж манастирске салашке земље, на једну или више година.

Примају се и писмене понуде.

Жаобина 100 круна.

Манастир Беочин.

К. бр. 2619. ex 1902.

168 2—3

С Т Е Ч А Ј.

На место бележника епархијских власти бачких са дужностима и беривима прописаним привременим уређењем епархија од 29 маја 1871. године.

Молитељи имају поднети путем конзисторије бачке епархијској скупштини бачкој најдаље до 2. (15) децембра 1902. г. молбенице своје, обложене сведоцима о богословским наукама и може бити и другим факултетским наукама и о до садањем службовању своме.

У Новом Саду 12. (25.) новембра 1902.

Председништво.

епархијских власти бачких.

ДРУГИ ОГЛАСИ

МИТА ТОМИЋ

златар Србин у Новоме Саду
Ђурчијена улица бр. 3. код саборне цркве преко пута
који сам свој рад испекао у првим фабрикама Пешти, Бечу и т. д., примам на оправку, чишћење и позлату, као и посребрење

СВЕ ЦРКВЕНЕ УТВАРИ

као и филиграм израде за прављење нових кандила, и т. д.

Умољавам све српске православне црквене општине, манастирске управе, као и п. публику, да би ми као младом Србину што више поверење поклонили.

За свој посао јамчим.

С поштовањем

170 1—6

Мита Томић.

БЕСПЛАТНО!

Шаљем свој Илустровани Ценовник од свих могућих Црквених Утвари за Српске православне Цркве, као: Одежда, Барјака, Неба, Рипида, Кандила, Полелеја и Целиваћих Икона и свих снадајућих предмета Црквених Утвари.

Моју искључиво Хришћанску позлатарску радионицу сопствену, препоручујем за израђивање свих могућих Црквених послова, као: Нови Иконостаса, Тронова, Христови Грובהа, Певница, Столова и оправке старих послова.

Све горе поменуто добија се само код мене уз незамишљено јефтину цену.

Зато умољавам да моју радњу у сопственој вашој користи не обилазите.

Многобројна признања и сведоцбе, као и моја од 20 година постојећа радња, јамче за солидну и поштenu израду.

С одличним поштовањем

ЛУЈ ТАУШ

хришћанско-позлатарска радионица и стовариште свију срп. прав. цркв. утвари
НОВИ САД Дунавска улица код „Златног Крста“ број 15.

161 4—8

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима. 1902. 632